

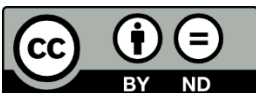
Semnificația teologică a Paștelui

Nicolae Sfetcu

27.10.2020

Sfetcu, Nicolae, "Semnificația teologică a Paștelui", URL = <https://www.telework.ro/ro/e-books/semnificatia-teologica-a-pastelui/>

Email: nicolae@sfetcu.com

Acest articol este licențiat Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International. Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>.

Texte online: <https://www.telework.ro/ro/pasti/> <https://www.telework.ro/ro/semnificatia-teologica-a-pastelui/> <https://www.telework.ro/ro/stabilirea-datei-pentru-pasti/> <https://www.telework.ro/ro/controverse-privind-data-pastelui/>

Extras din:

Sfetcu, Nicolae, "*Paști (Paște) - Cea mai importantă sărbătoare creștină*", pg. 1-8, MultiMedia Publishing (2015), ISBN: 978-606-033-039-4, URL = <https://www.telework.ro/ro/e-books/pasti-paste-cea-mai-importanta-sarbatoare-crestina/>

Paștele

Paștele este cea mai importantă sărbătoare religioasă din anul liturgic creștin. Creștinii cred că Iisus a fost înviat după trei zile de la crucificarea sa. Multe denominații creștine celebrează învierea sa în **Ziua de Paști** sau **Duminica Paștelui** (denumită și **Ziua Învierii** sau **Duminica Învierii**), la două zile după Sfânta Vineri. Cronologia morții sale și a învierii este estimată diferit între anii 26 și 36 e.n.

Paștele se referă de asemenea și la sezonul din anul bisericesc denumit Perioada Pascală sau Sezonul Paștelui. În mod tradițional Sezonul Paștelui durează 40 zile de la Ziua Paștelui până la Ziua Înălțării dar acum durează în mod oficial 50 zile până la Rusalii. Prima săptămână a Sezonului paștelui este cunoscută ca Săptămâna Paștelui sau Octava Paștelui. Paștele marchează de asemenea sfârșitul Păresimii, un sezon de rugăciune și penitență.

Paștele este o sărbătoare cu dată schimbătoare, aceasta însemnând că nu are o dată fixă în calendarul civil. Paștele cade undeva între sfârșitul lui martie și sfârșitul lui aprilie în fiecare an (începutul lui martie și începutul lui aprilie în creștinismul oriental), urmând ciclul Lunii. După mai multe secole de dezacord, toate bisericile au acceptat calcularea după Biserica Alexandriană (acum Biserica Coptă) conform căreia Paștele este în prima Duminică de după Luna Plină Pascală, care este prima lună pentru care a 14-a zi ("luna plină" eclesiastică) este în data de sau după 21 martie ("echinoxul de primăvară" eclesiastic).

Paștele este legat de Paștele evreiesc nu numai prin simbolism, dar de asemenea și prin poziția sa în calendar. El este de asemenea legat de Odihna de Primăvară, o vacanță școlară seculară (de obicei un weekend lung) celebrat la diferite date în America de Nord, și caracterizat de excursii cu mașina și bachanalii.

Elemente culturale, precum Iepurele de Paști, au devenit parte a celebrărilor moderne a sărbătorii, atât de creștini cât și de necreștini.

Semnificația teologică a Paștelui

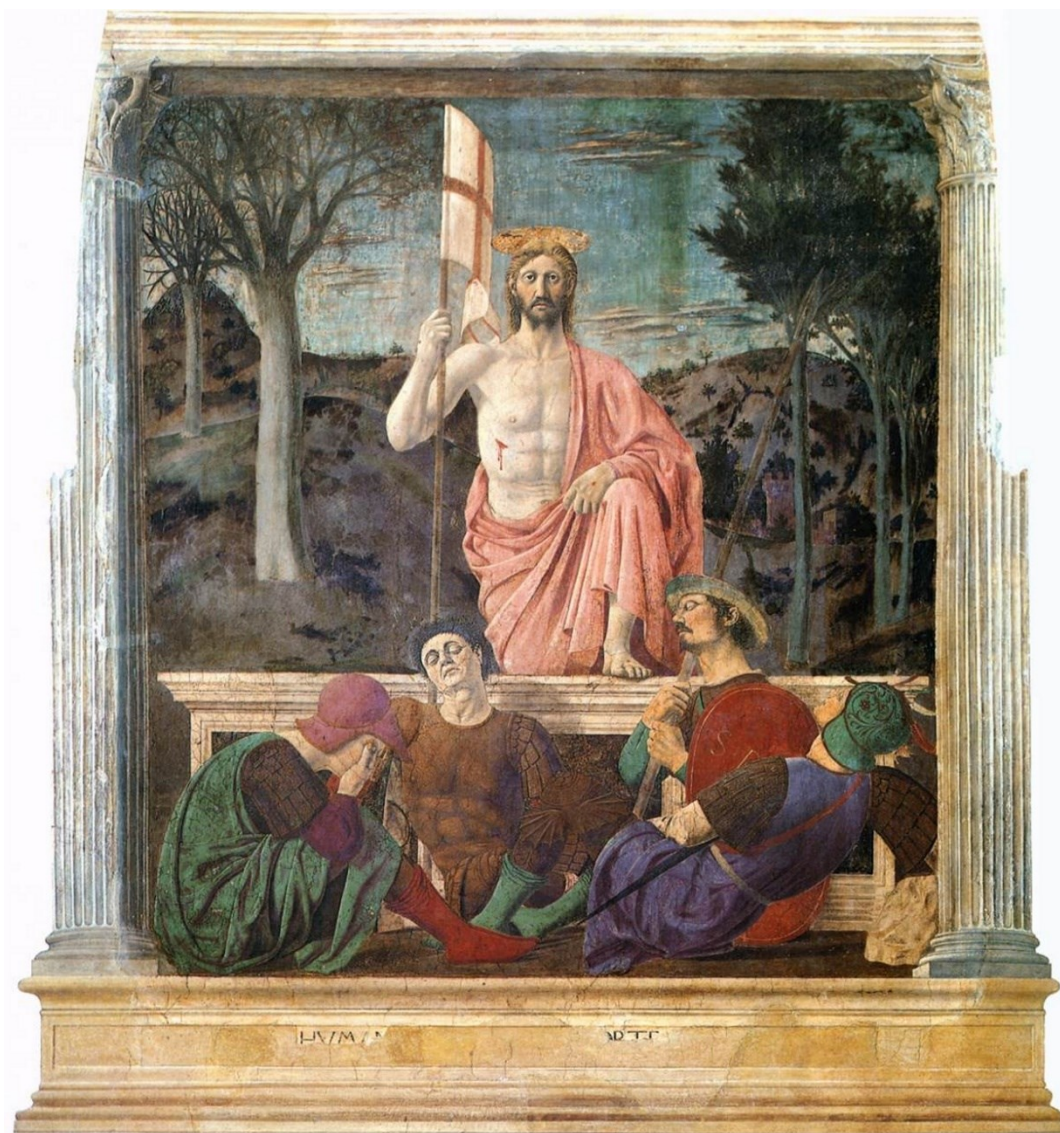

Victorie asupra mormântului, de Bernard Plockhorst

Noul Testament leagă Cina cea de taină și crucificarea lui Iisus de Paștele evreiesc și exodul din Egipt. Iisus s-a pregătit pe el însuși și pe discipolii săi pentru moartea sa în timpul Cinei, dând mesei de Paștele evreiesc un nou înțeles. El a identificat pâinea și cupa de vin ca

simbolizând corpul său care va fi sacrificat curând și sângele său care urma să fie vărsat. În Prima Epistolă către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, Capitolul 5, el spune: *“Curățiți aluatul cel vechi, ca să fiți frământătură nouă, precum și sunteți fără aluat; căci Paștile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi.”*, făcând referire la tradițiile Paștelui evreiesc și identificându-se cu mielul Pascal.

Stabilirea datei pentru Paști

Piero della Francesca - Învierea

O interpretare în Sfânta Evanghelie după Ioan este că Iisus, ca miel Pascal, a fost crucificat aproape în același timp cu sacrificiul ritual al mieilor în templu, în după-amiaza celei de a 14-a zi de Nisan. Această interpretare este inconsistentă cu cronologia din Evangheliile Sinoptice. Se presupune că “pregătirea Paștelui” din Sfânta Evanghelie după Ioan, Capitolul 19, se referă literar la cea de a 14-a zi de Nisan (Ziua Pregătitoare pentru Paște) și nu în mod necesar la ziua de vineri, Ziua Pregătitoare pentru Sabat și că “mâncarea de Paște” din Sfânta Evanghelie după Ioan, Capitolul 18, se referă la mâncarea mielului pascal, și nu la mâncarea niciunuia din sacrificiile făcute pe perioada Zilelor Pâinii Nedospite.

Paștele este o sărbătoare religioasă cu dată schimbătoare, atât în calendarul iulian cât și în cel gregorian. În fapt, data în care se celebrează Paștele se determină pe baza unui calendar lunisolar similar cu calendarul ebraic. Primul Consiliu de la Niceea (325) a stabilit ca dată a Paștelui prima duminică după luna plină (Luna plină pascală) de după echinocțiul de primăvară din emisfera nordică. Din punct de vedere ecleziastic, echinocțiul este considerat a fi la data de 21 martie (chiar dacă din punct de vedere astronomic cele mai multe echinocții sunt pe 20 martie), iar “Luna plină” nu este neapărat o dată corectă din punct de vedere astronomic.

În creștinătatea occidentală (ritul latin al bisericii catolice, inclusiv bisericile anglicane și protestante – Europa cu excepția unei părți din Europa de Est, Africa de Nord și de Sud, Australia) care folosește calendarul gregorian, Paștele pică întotdeauna într-o duminică între 22 martie și 25 aprilie inclusiv. Următoarea zi, de luni, este sărbătoare legală în multe țări cu tradiții creștine predominante.

Creștinătatea orientală (în principal din Balcani, și parte din Europa de Est, Anatolia, Orientul Mijlociu, Africa de Nord-Est, India, parte din Orientul Îndepărtat) calculează data Paștelui pe baza calendarului iulian. Datorită unei diferențe de 13 zile între cele două calendare în

perioada 1900 – 2099, 21 martie în calendarul iulian, de exemplu, corespunde datei de 3 aprilie în calendarul gregorian pe tot parcursul secolului XXI. Deci Paștele variază ca dată între 4 aprilie și 8 mai în calendarul gregorian (calendarul iulian nu mai este folosit în scopuri civile acolo unde creștinătatea orientală este predominantă). Unele biserici ortodoxe orientale au renunțat la calendarul iulian în favoarea celui gregorian, astfel încât data de Paște ca și pentru alte sărbători cu dată schimbătoare este aceeași cu cea a bisericilor occidentale.

Data exactă a Paștelui a fost disputată de-a lungul timpului. Cu ocazia Primului Consiliu de la Niceea din anul 325, s-a decis ca toate bisericile creștine să celebreze Paștele în aceeași zi, care va fi calculată independent de orice calcule evreiești pentru determinarea datei Pesah (sărbătoarea religioasă din iudaism care simbolizează eliberarea din robia egipteană și ieșirea din Egipt a evreilor conduși de Moise, și cei 40 de ani de peregrinare prin deșert). Probabil însă (deși nu a supraviețuit nicio evidență a deciziei Consiliului în acest sens) că Consiliul nu a specificat nicio metodă concretă de determinare a datei. Epifanie de Salamina a scris la mijlocul sec. IV:

...împăratul...a convocat un consiliu de 318 episcopi... în orașul Niceea... Aceștia au trecut prin anumite canoane ecleziastice în împrejurimile consiliului, și în același timp au luat decizii cu privire la Paște asupra cărora trebuie să existe unanimitate deplină, privind celebrarea zilei supreme a Domnului. Întrucât aceasta era văzută în mod diferit de oameni....

În anii care au urmat consiliului, sistemul de calcul stabilit de biserica din Alexandria a devenit un model. A durat o perioadă până când regulile din Alexandria au fost adoptate de Europa creștină. Biserica din Roma a continuat să folosească un calendar lunisolar cu un ciclu de 84 ani de la finele sec. III până în anul 457. După această dată a început să folosească o adaptare a lui Victorius a regulilor de la Alexandria. Dar acest tabel era foarte incorect, astfel încât în următorul secol au fost adoptate integral regulile de la Alexandria. Începând din acel moment au încetat toate

disputele dintre Alexandria și Roma privind data corectă a Paștelui, ambele biserici folosind tabele identice.

Creștinii din perioada timpurie din Britania și Irlanda foloseau de asemenea un ciclu roman de 84 ani din sec. III. Ei erau suspectați ca fiind quartodecimani (celebrează Paștele începând cu seara celei de a 14-a zi de Nisan, care corespunde în Biblie cu Pesahul Domnului), încorect întrucât ei celebrau Paștele întotdeauna duminica, deși respectiva duminică putea cădea mai devreme decât cea de a 14-a zi a lunii lunare. Această metodă a fost înlocuită cu cea din Alexandria în decursul sec. VII și VIII. Bisericile din Europa occidentală continentală foloseau o metodă romană mai târzie până la finele sec. VIII în perioada domniei lui Charlemagne, când au adoptat în final metoda din Alexandria. Începând cu 1582, când biserica catolică adoptă calendarul gregorian în timp ce biserica ortodoxă orientală și cele mai multe biserici ortodoxe occidentale rămân la calendarul iulian, Paștele este celebrat din nou în zile diferite.

Controverse privind data Paștelui

Data exactă de Paști a fost adesea disputată. De la sfârșitul secolului 2, a fost acceptat faptul că celebrarea sărbătorii a fost o practică a ucenicilor și o tradiție de necontestat. Controversa Quartodeciman a fost prima din mai multe controverse privind Paștele, apoi au apărut alte dispute cu privire la data la care ar trebui să fie sărbătorit evenimentul.

Termenul “Quartodeciman” se referă la practica de a sărbători Paștele din 14 Nisan, calendarul ebraic, “Paștele Domnului” (Leviticul 23:5). Conform istoricului bisericesc Eusebiu, Quartodeciman Policarp (episcop de Smirna, prin tradiție un discipol al lui Ioan Evanghelistul) a dezbătut problema cu Anicet (episcop al Romei). Provincia romană a Asiei a fost cu Quartodeciman, în timp ce bisericile romane și alexandrine au continuat sărbătorirea până duminica de după duminica Azimelor, dorind să asocieze Paștele cu Duminica. Nici Policarp nici

Anicet nu au încercat să convingă pe ceilalți, dar nu au luat în considerare problema schismatică, despărțind-se în pace și lăsând întrebarea nesoluționată.

Icoană - Vinderea

Controversa a apărut atunci când Victor, episcop al Romei la o generație după Anicet, a încercat să excomunică pe Polycrates din Efes și pe toți ceilalți episcopi din Asia pentru Quartodecimanismul lor. Potrivit lui Eusebiu, un număr de sinoade au fost convocate pentru a se implica în controversă, pe care el considera că toate vor fi în sprijinul Paștelui duminică. Polycrates (circa 190), cu toate acestea, a scris lui Victor apărând vechimea Quartodecimanismului asiatic.

Încercarea de excomunicare a lui Victor a fost aparent anulată și cele două părți s-au împăcat la intervenția episcopului Irineu și a altora, care i-au amintit lui Victor de precedentul episcop tolerant Anicet.

Quartodecimanismul pare să fi avut probleme în secolul al 4-lea, când Socrate al Constantinopolului a scris că unii Quartodecimanisti au fost lipsiți de bisericile lor de către Ioan Gură de Aur, și că unii au fost hărțuiți de către Nestorie.

Nu se știe cât de mult timp a continuat practica Nisan 14. Dar, atât cei care urmau obiceiul Nisan 14 cât și cei care au stabilit Paștele în următoarea duminică, au consultat vecinii lor evrei pentru a afla când va cădea luna lui Nisan, și stabileau sărbătoarea în consecință. De la sfârșitul secolului 3, unii creștini au început să-și exprime nemulțumirea față de obiceiul de a se baza pe comunitățile evreiești pentru a determina data de Paști. Plângerea principală a fost că comunitățile evreiești, uneori, comiteau erori în stabilirea datei Paștelui înainte de echinocțiul de primăvară din Emisfera de Nord. Tabelul pascal Sardica confirmă aceste plângeri, întrucât indică faptul că evreii din unele orașe din estul Mediteranei (eventual Antiohia) au fixat de mai multe ori Nisan 14 la date cu mult înainte de echinocțiul de primăvară.

Din cauza acestor nemulțumiri legate de încrederea în calendarul evreiesc, unii creștini au început să experimenteze cu calcule independente. Alții au considerat că trebuie să continue să se bazeze pe practica obișnuită a evreilor, chiar dacă calculele evreiești erau eronate.